

GREEN CITIES – ZIELONA TRANSFORMACJA MIAST

Seminarium Związku Miast Polskich podczas WUF 11
w Katowicach 29.06.2022 r.

Agenda wystąpienia

1. Ramowe warunki dla inwestycji w zieloną transformację na obszarach miejskich
2. Instrument Zielonej Transformacji Miast
3. Inne instrumenty wsparcia obszarów miejskich w ramach KPO

Ramowe warunki dla inwestycji w zieloną transformację na obszarach miejskich

Cel: Przygotowanie i wdrożenie rozwiązań prawnych oraz organizacyjno-instytucjonalnych mających na celu przyspieszenie procesu zielonej transformacji miast w Polsce.

Wdrażanie: Przygotowanie pakietu rozwiązań finansowych i prawnych wspierających proces zielonej transformacji miast:

- w terminie do połowy 2022 r.
- utworzenie Instrumentu Zielonej Transformacji Miast
- aktualizacja Krajowej Polityki Miejskiej 2030
- przygotowanie i późniejsza realizacja Planu Działań dla Miast
- w terminie do końca 2023 r. przygotowanie i przyjęcie przez RM ustawy o zrównoważonym rozwoju miast

Reforma jest adresowana do wszystkich miast w Polsce, a w ramach strategii ponadlokalnych (w tym ZIT) także innych gmin wchodzących w skład Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.

Zakres czasowy: IV kw. 2020 r. – IV kw. 2025 r.

Krajowa Polityka Miejska 2030

KRAJOWA
POLITYKA
MIEJSKA | 20
30

- **Przyjęcie przez Radę Ministrów:** 14 czerwca 2022 r.
- W Polsce to już **drugi tego typu dokument**. Pierwszy został przyjęty w roku 2015 i był pionierski wśród polityk rozwojowych naszego kraju.
- **Cel KPM do roku 2030** - tworzenie takich warunków dla miast i obszarów funkcjonalnych, aby mogły się rozwijać w sposób zrównoważony oferując mieszkańcom wysoką jakość życia.
- **Adresaci KPM 2030** – instytucje rządowe, odpowiedzialne za programowanie kierunków rozwoju, JST oraz podmioty ze sfery pozarządowej, biznesu, nauki, organizacji zrzeszających mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy rozwoju miejskiego.

Instrument Zielonej Transformacji Miast

Głównym celem planowanej w ramach Instrumentu Zielonej Transformacji Miast (IZTM) interwencji jest wsparcie zielonej transformacji miast poprzez zapewnienie środków na finansowanie określonych typów inwestycji wpływających na „zazielenienie” terenów miejskich, bardziej efektywne wykorzystanie zasobów, zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń, czy przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej.

IZTM wdrażany jest w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, w ramach inwestycji nr **B3.4.1 pn. Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast.**

Dla kogo?

- Jednostki samorządu terytorialnego (JST; miasta i obszary funkcjonalne),
- Podmioty z udziałem JST posiadające osobowość prawną, państwowe osoby prawne, w tym jednostki od nich zależne
- Jednostki naukowo-badawcze, instytucje kultury, szkoły wyższe, państwowe osoby prawne, w tym jednostki od nich zależne
- Podmioty spoza administracji publicznej (m.in. organizacje społeczne, pozarządowe, gospodarcze) i inne podmioty zaangażowane w realizację projektów, w tym przedsiębiorcy
- Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, TBS/SIM

Wsparcie będą mogły uzyskać projekty w zakresie m.in.:

1. wdrażania energooszczędnych technologii oświetlenia dróg i przestrzeni publicznych;
2. rozwoju inwestycji samorządowych zwiększających wykorzystywanie OZE jako źródła energii w mieście;
3. zwiększania efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej;
4. wykorzystania rozwiązań proekologicznych;
5. przebudowy śródmiejskich ulic w celu uspokojenia ruchu oraz jego częściowego wyprowadzenia z centrów miast;
6. rozwoju infrastruktury transportu zeroemisyjnego (pieszego, rowerowego) zintegrowanego z transportem zbiorowym;
7. zwiększenia terenów zieleni w miastach;
8. wsparcia dla inwestycji mających na celu dostosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami;
9. wspierania inicjatyw lokalnych związanych ze środowiskiem przyrodniczym;
10. rozwoju systemów gospodarowania wodami;
11. rozwoju technologii typu *smart city*;
12. rozwoju powszechnych systemów monitoringu powietrza;
13. edukacji oraz promocji budowania świadomości ekologicznej mieszkańców.

TYP INSTRUMENTU FINANSOWEGO

IZTM obejmuje wsparcie dłużne w formie pożyczek, w tym udzielanych na warunkach preferencyjnych, z możliwością umorzenia.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

1. Pożyczki udzielane w PLN przez BGK.
2. Możliwość udzielenia pożyczki do 100% kosztów przedsięwzięcia netto, VAT jest wydatkiem niekwalifikowalnym!
3. Okres pożyczki: do 20 lat (okres liczony od daty uruchomienia pożyczki do dnia jej ostatecznej spłaty).
4. Brak wymogu równych lub malejących rat kapitałowo-odsetkowych; sposób spłaty zostanie uzgodniony z pożyczkobiorcą.
5. Brak opłat i prowizji od udzielenia i obsługi pożyczki ze strony pożyczkobiorcy.
6. Oprocentowanie wyjściowe pożyczki oparte na stopie referencyjnej z możliwością obniżenia do poziomu 0,1%; możliwe oprocentowanie stałe (ustalone na dzień podjęcia decyzji o przyznaniu pożyczki) lub zmienne (uzależnione od zmian stopy referencyjnej).
7. Koszt spłaty pożyczki nie powinien w żadnej formie obciążać ostatecznych odbiorców, w tym samorządów. Zasada ta nie ma zastosowania do projektów inwestycyjnych, które generują wystarczający poziom przychodów lub oszczędności kosztów.

System wdrażania

- Budżet instrumentu: 2 800 mln euro
- Pożyczki udzielane bezpośrednio przez BGK
- Otwarty nabór – do wyczerpania środków
- Minimum 344 przedsięwzięcia
- Do 30.06.2024 – 120 zawartych umów, do 31.12.2025 - 344 zawarte umowy

Stan prac nad Instrumentem Zielonej Transformacji Miast

1. W dniach 18-27 maja br. przeprowadzono konsultacje publiczne projektu Strategii inwestycyjnej dla Instrumentu:
 - Projekt strategii skierowano do około 50 podmiotów
 - Odpowiedziały 32 podmioty, zgłaszając około 350 uwag
2. W dniu 9 czerwca br. przeprowadzono spotkanie konsultacyjne w siedzibie MFiPR, w trakcie którego przedstawiciele MFiPR oraz BGK udzielili odpowiedzi na pytania uczestników (głównie JST). Zebrano również dodatkowe uwagi do dokumentu.
3. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji MFiPR opracował finalną wersję Strategii Inwestycyjnej Instrumentu.

Główne uwagi do Strategii Inwestycyjnej

1. Typy projektów

- Strategia określa kierunkowo typy projektów – przykłady to katalog otwarty. Brak literalnego odniesienia do danego projektu nie oznacza, że nie może być on wsparty w ramach IZTM. Finansowaniem w ramach IZTM nie będą objęte budynki mieszkalne i nowe budynki.

2. Wymogi wobec projektów

- Strategia określa typ dokumentów w celu określania ich istoty – przykłady to katalog otwarty. Nie jest to zamknięta lista konkretnych dokumentów.

3. Kwestia umorzeń pożyczki

- IZTM finansowany jest z części pożyczkowej KPO i planowany jako instrument zwrotny z możliwością umorzenia pożyczki dla określonych typów projektów.

4. Wsparcia nie będą mogły uzyskać projekty, których celem będzie: „... wyburzanie obiektów...”

- Wyburzanie projektów nie może być celem! Dopuszczalne są natomiast wyburzenia, będące niezbędnym etapem do osiągnięcia właściwego celu projektu.

Dodatkowe wsparcie miast w KPO

Sektor samorządowy (obok sektora prywatnego i sektora rządowego) **jest trzecim najważniejszym odbiorcą wsparcia** zaangażowanym w realizację KPO.

Szacuje się, że **udział sektora samorządowego** w realizacji KPO (wsparcie bezpośrednie, pośrednie, udział we wdrażaniu KPO) wyniesie **ok. 30%**, co stanowi **ok. 10,5 mld euro**.

Inne instrumenty wsparcia miasta w ramach KPO

1. Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego (A1.3.1.)

Celem inwestycji jest przyjęcie przez gminy planów ogólnych do połowy 2026 r. Zapewni to efektywne zarządzanie przestrzenią, w tym ograniczy presję urbanizacyjną na tereny zieleni. Ponadto sfinansowane zostaną kursy doszkalające z reguł obowiązujących w nowym systemie i studia podyplomowe dla urbanistów i pracowników urzędów gmin zajmujących się planowaniem przestrzennym. Pozwoli to na pozyskanie ekspertów i doradców gwarantujących wysoką jakość oraz szybkie przygotowanie niezbędnych opracowań i sprawne sporządzenie finalnych dokumentów planistycznych.

2. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska (E1.1.)

Reforma dot. m.in. wprowadzenia ustawowego obowiązku nakazującego miastom wymianę autobusów na elektryczne i wodorowe, jak również wsparcia przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej jako jednego z narzędzi przyczyniających się do kompleksowego podejścia do planowania zrównoważonej mobilności w miastach i ich obszarach funkcjonalnych.

Inne instrumenty wsparcia miasta w ramach KPO

3. Zwiększenie udziału zero i niskoemisyjnego transportu oraz przeciwdziałanie i zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko (E1.2.)

Reforma zakłada wprowadzenie obowiązkowego tworzenia stref czystego transportu w miastach, w których występuje przekroczenie szkodliwych substancji w stosunku do progów UE zanieczyszczenia powietrza. Miasta będą beneficjentami inwestycji w zero i niskoemisyjny transport zbiorowy, zakładających wzrost udziału taboru autobusowego zasilanego paliwami alternatywnymi w miastach i obszarach pozamiejskich, oraz wsparcie transportu tramwajowego.

4. Podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze (C1.2.)

Reforma podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze ma na celu umożliwienie wdrożenia sieci 5G w Polsce. W tym zakresie zidentyfikowano 8 branż wertykalnych, w których wdrożenie i wykorzystanie sieci 5G będzie miało kluczowe znaczenie, wśród nich są m.in. inteligentne miasta (smart cities).

Inne instrumenty wsparcia miasta w ramach KPO

Do miast będzie trafiało również **wsparcie w ramach inwestycji realizowanych przez podmioty takie jak jednostki budżetowe, przedsiębiorców, osoby prywatne** itp. Miasta będą mogły skorzystać przede wszystkim ze wsparcia ukierunkowanego na:

1. inwestycje w źródła ciepła w systemach ciepłowniczych;
2. wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, szkół i obiektów lokalnej aktywności społecznej;
3. poprawę efektywności energetycznej i OZE w przedsiębiorstwach;
4. systemy magazynowania energii;
5. rekultywację wielkoobszarowych terenów przemysłowych;
6. inwestycje w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach;
7. modernizację podmiotów leczniczych, w tym szpitali powiatowych;
8. rozbudowę i modernizację linii i taboru kolejowego;
9. przygotowanie terenów inwestycyjnych;
10. efektywność instytucji rynku pracy;
11. lepszy dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3;
12. dostęp do szkolnictwa zawodowego (Branżowe Centra Umiejętności oraz Wojewódzkie Zespoły Koordynacji dla kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie);
13. cyfrową infrastrukturę szkół (wyposażenie sal lekcyjnych, nauczycieli i uczniów w sprzęt komputerowy);
14. cyberbezpieczeństwo (np. powstanie sieci 7 regionalnych centrów cyberbezpieczeństwa świadczących usługi na rzecz JST);
15. potencjał badawczy (np. wsparcie podmiotów zlokalizowanych w Warszawie).

MINISTERSTWO FUNDUSZY
I POLITYKI REGIONALNEJ

MICHAŁ PIWOWARCZYK

**ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU PPP**

[www.gov.pl/web/
fundusze-regiony](http://www.gov.pl/web/fundusze-regiony)

[@MFIPR_GOV_PL](https://twitter.com/MFIPR_GOV_PL)

[@MinisterstwoFunduszy
iPolitykiRegionalnej](https://www.facebook.com/MinisterstwoFunduszyiPolitykiRegionalnej)

[#wspolna2przez4](https://www.instagram.com/wspolna2przez4)